

VİNÇ SEKTÖR NOTU

Ulaşım, enerji, iletişim ve altyapı yatırımları ile bu alanlarda ulaşılan seviye ülkelerin ekonomik ve sosyal gelişimini gösteren en önemli faktörler arasındadır. Bu faktörlerin bir araya gelmesi ile oluşan alanlar içinde bulunan eğitim, sosyal hizmet ve sanayi kuruluşları ise sürdürülebilir kalkınmanın temeli olan insan ve teknoloji üretimi için katalizör görevi ifa etmektedir.

Sürdürülebilir kalkınma döngüsü içinde yukarıda bahsi geçen bileşenlerin, birinin eksikliğinde veya başarısızlığında diğeri ile ikame edilme ihtimali olmadığından, özel önemi vardır. Bu döngü içinde öncelikle sanayi kuruluşları olmak üzere tamamına yakınının hızlı gelişiminin temelinde ise makine sektörü bulunmaktadır. Ulaşım alanında, enerji santrallerinin inşasında, altyapı yatırımlarının gerçekleştirilmesinde ilk ihtiyaç şüphesiz makinelerdir.

Tüm bu bileşenler için kaldırma makinelerinin önemi büyüktür. İmalat Sanayi içinde çok küçük kapasitelerde olsa dahi kaldırma makinesi kullanmayan işletme sayısı yok denecek kadar azdır. Seri üretim uygulayan firmaların üretim süreçlerinde, hammadde giriş ve ürün çıkış hattı boyunca büyük miktarlarda transfer gerektiğinden çeşitli vinçlere ihtiyaç duyulmaktadır. Limanlar, gemiler, inşaat sektörü, ağır sanayi işletmeleri ve benzerlerinin büyük kapasiteli vinçler olmadan yaşamlarını devam ettiremeyecekleri ortadadır.

Sektör ürünleri genellikle ayrı tasarım ve benzer üretim teknikleri gerektirmektedir. Ucuz işgücü ve hammaddenin önemli olduğu düşük katma değerli standart ürünlere nispetle, mühendislik ve tasarım gerektiren ürünlerde ülkemizin rekabet gücü daha yüksektir. Diğer taraftan, uzun yıllar boyunca aynı alanda istikrarlı çalışmanın sağladığı uzmanlık ile firmalarımız daha büyük hedefler belirlemektedir.

Teknolojiyi yakından takip eden sektör, bilgisayar teknolojisinin geldiği nokta ve bunun üretim süreçlerine olan etkisi ile daha hızlı gelişme kaydetmektedir. Kullanılan tezgahlar ile ölçme tekniklerinin gelişmesi ve bunların bilgisayarlar ile kontrol edilebilmesi sektörün özellikle standart dışı ürünlerinde esnekliğini artırmıştır. CAD ve CAM sistemlerinin desteği neticesinde minimum maliyet ile ilk seferde hatasız ürünler imal edilebilmektedir. Diğer taraftan ar-ge faaliyetleri için Devlet destekleri motivasyonu artırmaktadır.

Bu sektör notunda;

-8425 pozisyonunda tanımlı olan; “palangalar ve ağır yük kaldıracıları, bucurgatlar, ırgatlar ve krikolar” ile

-8426 pozisyonunda yer alan “gemi vinçleri ("derricks"), vinçler ("cranes"), hareketli kaldırma çerçeveleri, lastik tekerlekli taşıyıcılar ve vinçli yük arabaları değerlendirilmiştir.

1. SEKTÖRÜN DÜNYADAKİ DURUMU

1.1. İHRACAT

Birleşmiş Milletler (BM) İstatistik Bölümü verilerine göre, 2007 yılında yaklaşık 20 milyar \$ olan sektör ihracatı %29,3 oranında artış göstererek 2008 yılında 25,8 milyar \$ değerine ulaşmıştır.

Vinç İhracatında Başlıca Ülkeler (1.000 \$)

SIRA	ÜLKE	2006	2007	2008	2007-2008 Değişim (%)
1	ÇİN HALK. CUM.	2.434.258	3.350.496	5.171.760	54,4
2	ALMANYA	2.473.410	3.108.353	3.886.708	25,0
3	JAPONYA	1.101.396	1.604.110	2.351.408	46,6
4	İTALYA	1.374.658	1.962.846	2.244.564	14,4
5	A.B.D.	1.089.831	1.443.266	1.956.707	35,6
6	FRANSA	668.335	921.845	1.080.439	17,2
7	AVUSTURYA	630.634	902.399	950.037	5,3
8	HOLLANDA	635.694	694.673	809.661	16,6
9	İSPANYA	341.261	509.258	655.429	28,7
10	FİNLANDİYA	331.803	335.086	619.292	84,8
11	SİNGAPUR	322.052	396.115	605.117	52,8
12	BELÇİKA	344.672	408.640	496.544	21,5
13	İSVEÇ	407.206	467.291	481.536	3,0
14	GÜNEY KORE	216.325	285.234	425.322	49,1
15	KANADA	301.207	387.566	415.565	7,2
16	İNGİLTERE	301.153	351.481	362.734	3,2
17	NORVEÇ	214.849	248.368	339.853	36,8
18	POLONYA	162.321	258.627	275.046	6,3
19	DANİMARKA	156.018	201.433	225.373	11,9
20	B.A.E.	116.689	244.985	206.750	-15,6
	DİĞER	1.391.206	1.909.488	2.285.461	19,7
	TOPLAM	15.014.978	19.991.560	25.845.306	29,3

Kaynak: BM İstatistik Bölümü

2007 yılında tüm ülkelere yapılan ihracat değeri bazında, en fazla paya sahip olan Çin, 2008 yılında ihracatını %54,4 artırarak 5,2 milyar \$ seviyesine yükseltmiş ve ilk sıradaki konumunu korumuştur. Bu ülkeyi 3,9 milyar \$ ile Almanya ve 2,4 milyar \$ ile Japonya takip etmiştir. Vinç ihraç eden ilk 20 ülke arasında 2008 yılında en fazla ihracat artışını %84,8 ile Finlandiya göstermiş, düşüş yaşayan tek ülke ise Birleşik Arap Emirlikleri (%15,6) olmuştur.

Türkiye 2008 yılında gerçekleştirdiği 66,9 milyon \$ ihracat ile sektörün dünya ihracatından %0,26 pay almış ve sıralamada 35. konuma yerleşmiştir.

G.T.İ.P. Bazında Dünya Vinç İhracatı (1.000 \$)

G.T.İ.P.	ÜRÜN TANIMI	2006	2007	2008	2007-2008 Değişim %
'842649	DİĞER KENDİNDEN HAREKETLİ MAKİNE VE CİHAZLAR	1.878.248	2.848.977	4.089.144	43,5
'842619	GANTRİ, KÖPRÜ VE RAYLI VİNÇLER	2.000.962	2.386.872	3.400.590	42,5
'842620	KULE VİNÇLER	1.493.581	2.391.626	3.012.164	25,9
'842641	LASTİK TEKERLEKLİ KENDİNDEN HAREKETLİ MAKİNE VE CİHAZLAR	1.306.170	1.988.959	2.530.431	27,2
'842691	KARA TAŞITLARINA MONTE EDİLECEK KALDIRICILAR	1.655.866	2.111.747	2.346.255	11,1
'842542	DİĞER (KRİKOLAR, VİNÇLER) HİDROLİKLER-KARA TAŞITLARINI KALDIRAN	1.177.552	1.432.022	1.544.821	7,9
'842539	DİĞER BUCURGAT VE IRGATLAR	679.183	897.174	1.205.306	34,3
'842699	DİĞER KALDIRICI MAKİNE-CİHAZLAR	703.473	805.459	1.107.557	37,5

'842612	HAREKETLİ KALDIRMA ÇERÇEVELERİ VE SASISI STRADDLE TİPİ OLAN LASTİK TEK.	627.005	682.531	1.093.409	60,2
'842531	ELEKTRİK MOTORLU DİĞER BUCURGATLAR VE IRGATLAR	580.835	852.759	1.071.468	25,6
'842611	SABİT BİR MESNET ÜZERİNE TESPİT EDİLMİŞ GEZER KÖPRÜ VİNÇLERİ	559.222	703.516	1.015.882	44,4
'842549	YİVLİ KRİKOLAR-KARA TAŞITLARINI KALDIRAN-DİĞER	718.340	894.284	1.015.870	13,6
'842511	ELEKTRİK MOTORLU PALANGA- VİNÇLER (BASAMAKLI VİNÇ HARIÇ)	473.428	686.995	809.468	17,8
'842630	SEYYAR DİRENÇLİ VİNÇLER	466.566	451.122	653.169	44,8
'842519	DİĞER MOTORLU PALANGA- VİNÇLER (BASAMAKLI VİNÇ HARIÇ)	309.593	430.560	523.550	21,6
'842541	SERVİS İSTASYONLARI/GARAJLAR İÇİN SABİT KRİKO SİSTEMLERİ	341.172	412.278	405.030	-1,8
'842520	YER ALTINDA ÇALIŞMASI İÇİN TASARLANMIŞ VİNÇLER	43.782	14.679	21.192	44,4
	TOPLAM	15.014.978	19.991.560	25.845.306	29,3

Kaynak: BM İstatistik Bölümü

2008 yılında, G.T.İ.P bazında dünya ihracatında, “diğer kendinden hareketli makine ve cihazlar” grubu ilk sırayı almış, bunu “gantri, köprü ve raylı vinçler” ve daha sonra “kule vinçler” grubu takip etmiştir.

1.2. İTHALAT

2007 yılında 19,7 milyar \$ olan toplam sektör ithalatı %31,1 oranında artış göstererek 2008 yılında 25,8 milyar \$ değerine ulaşmıştır.

Vinç İthalatında Başlıca Ülkeler (1.000 \$)

SIRA	ÜLKE	2006	2007	2008	2007-2008 Değişim (%)
1	A.B.D.	1.734.163	1.963.537	2.234.589	13,8
2	RUSYA FED.	429.763	724.759	1.261.873	74,1
3	B.A.E.	481.010	751.978	1.242.661	65,3
4	ÇİN HALK CUM.	792.552	831.290	1.235.872	48,7
5	SİNGAPUR	569.832	792.197	1.098.209	38,6
6	FRANSA	736.553	888.937	978.605	10,1
7	ALMANYA	557.891	767.476	958.299	24,9
8	GÜNEY KORE	353.776	486.709	818.074	68,1
9	BELÇİKA	453.144	466.932	742.829	59,1
10	KANADA	590.624	732.971	729.766	-0,4
11	HİNDİSTAN	278.405	401.024	694.011	73,1
12	İNGİLTERE	470.124	581.328	693.136	19,2
13	İSPANYA	569.588	751.458	626.532	-16,6
14	HOLLANDA	382.973	440.674	591.009	34,1
15	BREZİLYA	120.881	222.191	461.609	107,8
16	S. ARABİSTAN	445.447	620.226	460.370	-25,8
17	ENDONEZYA	78.428	104.284	459.275	340,4
18	KATAR	222.708	309.855	429.943	38,8
19	GÜNEY AFRİKA	213.978	310.412	427.664	37,8

20	AVUSTRALYA	253.875	341.414	397.304	16,4
	DİĞER	4.714.356	7.180.903	9.236.826	28,6
	TOPLAM	14.450.071	19.670.555	25.778.456	31,1

Kaynak: BM İstatistik Bölümü

2008 yılında vinç ithalatı %13,8 artarak 2,2 milyar \$'ı aşan A.B.D., dünya sıralamasında lider konumunu korumuştur. A.B.D.'yi 1,3 milyar \$ ile Rusya ve 1,2 milyar \$ ile B.A.E. izlemiştir.

2008 yılında, dünya ithalatında önemli ülkelerde yaşanan değişimler incelendiğinde; %340,4 artış ile Endonezya'nın en fazla artış kaydeden ülkeler arasında ilk sırada yer aldığı ve bu ülkeyi Brezilya(%107,8) ile Rusya'nın (%74,1) takip ettiği görülmektedir. Bu ülkeler arasında ithalatında en çok düşüş kaydedilen ülke ise Suudi Arabistan (%25,8) olmuştur.

2008 yılı sektör ithalatında ülkelere göre yapılan sıralamasında 26. konumda bulunan Türkiye, 319,3 milyon \$ değerinde ithalat gerçekleştirerek, dünya geneli ithalatından %1,2 pay almıştır.

G.T.İ.P. Bazında Dünya Vinç İthalatı (1.000 \$)

G.T.İ.P.	ÜRÜN TANIMI	2006	2007	2008	2007-2008 Değişim %
'842649	DİĞER KENDİNDEN HAREKETLİ MAKİNE VE CİHAZLAR	1.429.035	2.264.092	3.564.078	57,4
'842620	KULE VİNÇLER	1.738.463	2.720.629	3.317.488	21,9
'842619	GANTRİ, KÖPRÜ VE RAYLI VİNÇLER	1.571.824	2.039.395	3.054.252	49,8
'842641	LASTİK TEKERLEKLİ KENDİNDEN HAREKETLİ MAKİNE VE CİHAZLAR	1.356.716	2.108.511	2.846.575	35,0
'842691	KARA TAŞITLARINA MONTE EDİLECEK KALDIRICILAR	1.506.340	1.989.293	2.082.877	4,7
'842542	DİĞER (KRİKOLAR, VİNÇLER) HİDROLİKLER-KARA TAŞITLARINI KALDIRAN	1.006.778	1.236.027	1.441.083	16,6
'842611	SABİT BİR MESNET ÜZERİNE TESPİT EDİLMİŞ GEZER KÖPRÜ VİNÇLERİ	760.699	926.596	1.140.595	23,1
'842630	SEYYAR DİRENÇLİ VİNÇLER	702.528	934.466	1.140.226	22,0
'842531	ELEKTRİK MOTORLU DİĞER BUCURGATLAR VE IRGATLAR	626.076	819.027	1.100.070	34,3
'842539	DİĞER BUCURGAT VE IRGATLAR	589.698	792.294	1.079.779	36,3
'842612	HAREKETLİ KALDIRMA ÇERÇEVELERİ VE SASİSİ STRADDLE TİPİ LASTİK TEK.	654.887	640.729	1.004.788	56,8
'842699	DİĞER KALDIRICI MAKİNE-CİHAZLAR	533.535	726.373	997.435	37,3
'842511	ELEKTRİK MOTORLU PALANGA-VİNÇLER (BASAMAKLI VİNÇ HARİÇ)	560.720	760.793	991.599	30,3
'842549	YİVLİ KRİKOLAR-KARA TAŞITLARINI KALDIRAN-DİĞER	701.081	835.237	918.101	9,9
'842519	DİĞER MOTORLU PALANGA-VİNÇLER (BASAMAKLI VİNÇ HARİÇ)	337.632	466.186	597.565	28,2
'842541	SERVİS İSTASYONLARI/GARAJLAR İÇİN SABİT KRİKO SİSTEMLERİ	327.892	396.832	455.512	14,8
'842520	YER ALTINDA ÇALIŞMASI İÇİN TASARLANMIŞ VİNÇLER	46.167	14.075	46.433	229,9
	TOPLAM	14.450.071	19.670.555	25.778.456	31,1

Kaynak: BM İstatistik Bölümü

2008 yılında, G.T.İ.P bazında dünya ihracatında, “diğer kendinden hareketli makine ve cihazlar” grubu ilk sırayı almış, bunu “kule vinçler” ve daha sonra “gantri, köprü ve raylı vinçler” grubu takip etmiştir.

2008 yılında, ithalat değeri %229,9 artarak 46,5 milyon \$’a yaklaşan “yer altında çalışması için tasarlanmış vinçler” ithalat artışı bakımından ilk sıraya yerleşmiştir.

2. SEKTÖRÜN TÜRKİYE’DEKİ DURUMU

2.1. İHRACAT

2008 yılında 66,9 milyon \$ ihracat gerçekleştiren sektör, 2009 yılında genel makine ve aksamları ihracatı azalırken ihracatını %14,8 oranında artırmış ve 76,8 milyon \$ değerinde ürün ihraç etmiştir.

Türkiye’nin 2009 yılındaki sektör ihracatı ürün bazında incelendiğinde, 28,3 milyon \$ ile birinci sırada “gantri, köprü ve raylı vinçler” kaleminin yer aldığı, bu ürünü 9,8 milyon \$ ile “sabit bir mesnet üzerine tespit edilmiş gezer köprü vinçler” ve 8,4 milyon \$ ile “elektrik motorlu diğer bocurgatlar ve ırgatlar” grubunun izlediği görülmektedir.

Türkiye’nin G.T.İ.P Bazında Vinç İhracatı - \$

G.T.İ.P.	G.T.İ.P. TANIMI	2007	2008	2009	2008-2009 Değişim (%)
842619	GANTRİ, KÖPRÜ VE RAYLI VİNÇLER	11.729.735	15.782.065	28.272.051	79,1
842611	SABİT BİR MESNET ÜZERİNE TESPİT EDİLMİŞ GEZER KÖPRÜ VİNÇLERİ	6.382.799	12.715.935	9.854.064	-22,5
842531	ELEKTRİK MOTORLU DİĞER BUCURGATLAR VE İRGATLAR	7.051.772	6.593.557	8.441.223	28,0
842549	YİVLİ KRİKOLAR-KARA TAŞITLARINI KALDIRAN-DİĞER	5.896.308	5.580.333	6.411.874	14,9
842691	KARA TAŞITLARINA MONTE EDİLECEK KALDIRICILAR	2.700.005	3.143.372	4.922.291	56,6
842542	DİĞER (KRİKOLAR, VİNÇLER) HİDROLİKLER-KARA TAŞITLARINI KALDIRAN	2.604.539	4.245.974	4.650.417	9,5
842699	DİĞER KALDIRICI MAKİNE-CİHAZLAR	655.862	2.750.892	4.339.198	57,7
842620	KULE VİNÇLER	2.519.802	5.834.297	1.958.743	-66,4
842641	LASTİK TEKERLEKLİ KENDİNDEN HAREKETLİ MAKİNE VE CİHAZLAR	2.249.457	1.876.882	1.885.809	0,5
842541	SERVİS İSTASYONLARI/GARAJLAR İÇİN SABİT KRİKO SİSTEMLERİ	1.466.210	1.600.182	1.236.829	-22,7
842612	HAREKETLİ KALDIRMA ÇERÇEVELERİ VE STRADDLE TİPİ LASTİK TEK. TAŞ.	568.684	787.374	1.182.086	50,1
842511	ELEKTRİK MOTORLU PALANGA-VİNÇLER (BASAMAKLI VİNÇ HARİÇ)	1.288.330	2.502.433	1.106.794	-55,8

842519	DİĞER MOTORLU PALANGA-VİNÇLER (BASAMAKLI VİNÇ HARIÇ)	746.254	1.082.705	834.441	-22,9
842539	DİĞER BUCURGAT VE IRGATLAR	1.563.269	621.325	807.433	30,0
842649	DİĞER KENDİNDEN HAREKETLİ MAKİNE VE CİHAZLAR	5.271.131	1.326.976	659.733	-50,3
842630	SEYYAR DİRENÇLİ VİNÇLER	548.360	496.630	261.878	-47,3
	TOPLAM	53.242.517	66.940.932	76.824.864	14,8

Kaynak: TÜİK

2008-2009 yılları Ocak-Aralık döneminde ihracat artış oranı açısından, ilk sırayı %79,1 ile “gantri, köprü ve raylı vinçler” kalemi yer almıştır. Aynı dönemde ihracatında en çok düşüş kaydedilen kalemler ise “kule vinçler”(%66,4) ile “elektrik motorlu palanga vinçler”(%55,8) olmuştur.

Ülkelere Göre Sektör İhracatı - \$

SIRA	ÜLKE ADI	2007	2008	2009	2008-2009 Değişim (%)
1	ÇİN HALK CUMHURİYETİ	7.734.883	5.743.025	8.052.918	40,2
2	SUUDİ ARABİSTAN	1.014.137	3.853.326	6.223.358	61,5
3	FAS	256.405	1.602.255	5.558.902	246,9
4	CEZAYİR	2.787.487	3.600.931	4.837.501	34,3
5	İRAN	1.367.897	1.732.551	4.643.242	168,0
6	RUSYA FEDERASYONU	1.462.451	4.510.503	4.494.749	-0,3
7	LİBYA	693.895	2.989.679	4.151.330	38,9
8	MISIR	1.049.345	2.268.579	3.416.569	50,6
9	IRAK	2.976.986	1.838.369	3.257.443	77,2
10	HOLLANDA	1.839.233	1.113.493	2.879.074	158,6
11	KATAR	1.076.376	431.660	2.566.904	494,7
12	AZERBAYCAN-NAHÇ.	1.636.342	2.902.900	2.507.453	-13,6
13	ROMANYA	1.416.250	3.497.829	1.902.488	-45,6
14	KOCAELİ SER. BÖL.	2.334.927	3.037.656	1.732.273	-43,0
15	BİR.ARAP EMİRLİK.	1.197.719	3.200.704	1.656.677	-48,2
16	HİNDİSTAN	907	122.386	1.560.331	1174,9
17	TÜRKMENİSTAN	195.221	916.664	1.477.016	61,1
18	BELÇİKA	172.752	1.239.943	1.474.192	18,9
19	FRANSA	1.794.235	597.861	1.066.175	78,3
20	SURİYE	1.734.076	198.842	862.666	333,8
	DİĞER	20.500.993	21.541.776	12.503.603	-42,0
	TOPLAM	53.242.517	66.940.932	76.824.864	14,8

Kaynak: TÜİK

Vinç sektörü 2009 yılı ihracatımızda Çin Halk Cumhuriyeti'nin 8,1 milyon \$ ile birinci konumda yer aldığı, bu ülkeyi 6,2 milyon \$ ile Suudi Arabistan ve 5,5 milyon \$ ile Fas'ın takip ettiği görülmektedir. Sektörde en büyük ithalatçı konumunda olan A.B.D.'nin ise Türkiye'nin sektör ihracatında 58. sırada yer alması dikkat çekicidir.

2009 yılında sektör ihracatımızda en büyük payı alan ilk 20 ülke arasında ihracat artışı esas alındığında; yaklaşık 13 kat artış ile Hindistan'ın ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Bu ülkeyi %494,7 artış oranı ile Katar ve %333,8 artış oranı ile Suriye takip etmiştir. Söz konusu dönemde ihracatımızda en büyük düşüş ise Birleşik Arap Emirlikleri'nde(%48,2) gerçekleşmiştir.

2.2. İTHALAT

2008 yılında 319,3 milyon \$ değerinde sektör ürünü ithal eden ülkemiz, 2009 yılında %29,8 düşüşle bu rakamı 224,2 milyon \$ seviyesine geriletmiştir.

Türkiye'nin 2009 yılında ithal ettiği vinçler, G.T.İ.P. bazında incelendiğinde; 42,8 milyon \$ ile birinci sırada "lastik tekerlekli kendinden hareketli makine ve cihazlar" kaleminin yer aldığı, bu ürünü 36,6 milyon \$ ile "gantri, köprü ve raylı vinçler" ve 32,6 milyon \$ ile "diğer kendinden hareketli makine ve cihazlar" grubunun izlediği görülmektedir.

Türkiye'nin G.T.İ.P. Bazında Vinç İthalatı \$

G.T.İ.P.	G.T.İ.P. TANIMI	2007	2008	2009	2008-2009 Değişim (%)
842641	LASTİK TEKERLEKLİ KENDİNDEN HAREKETLİ MAKİNE VE CİHAZLAR	74.025.934	52.436.638	42.868.331	-18,2
842619	GANTRİ, KÖPRÜ VE RAYLI VİNÇLER	39.841.007	53.731.243	36.622.372	-31,8
842649	DİĞER KENDİNDEN HAREKETLİ MAKİNE VE CİHAZLAR	33.438.215	46.975.153	32.631.747	-30,5
842612	HAREKETLİ KALDIRMA ÇERÇEVELERİ VE SASİSİ STRADDLE TİPİ OLAN AYAKLI LASTİK TEK. TA	16.299.611	19.494.004	22.361.959	14,7
842620	KULE VİNÇLER	61.494.096	46.134.856	20.976.141	-54,5
842630	SEYYAR DİRENÇLİ VİNÇLER	93.795	60.960	20.926.910	-
842531	ELEKTRİK MOTORLU DİĞER BUCURGATLAR VE IRGATLAR	5.531.787	12.034.949	9.296.562	-22,8
842691	KARA TAŞITLARINA MONTE EDİLECEK KALDIRICILAR	7.140.560	6.425.669	6.566.622	2,2
842511	ELEKTRİK MOTORLU PALANGA-VİNÇLER (BASAMAKLI VİNÇ HARİÇ)	10.733.877	13.985.303	6.309.898	-54,9
842549	YİVLİ KRİKOLAR-KARA TAŞITLARINI KALDIRAN-DİĞER	5.394.802	7.101.811	5.704.879	-19,7
842542	DİĞER (KRİKOLAR, VİNÇLER) HİDROLİKLER-KARA TAŞITLARINI KALDIRAN	5.633.273	9.477.012	5.393.382	-43,1
842539	DİĞER BUCURGAT VE IRGATLAR	9.372.090	13.455.941	5.033.084	-62,6
842519	DİĞER MOTORLU PALANGA-VİNÇLER (BASAMAKLI VİNÇ HARİÇ)	3.149.207	4.277.917	2.690.556	-37,1
842611	SABİT BİR MESNET ÜZERİNE TESPİT EDİLMİŞ GEZER KÖPRÜ VİNÇLERİ	37.949.972	26.001.984	2.666.990	-89,7
842699	DİĞER KALDIRICI MAKİNE-CİHAZLAR	4.015.655	4.102.529	2.551.660	-37,8
842541	SERVİS İSTASYONLARI/ GARAJLAR İÇİN SABİT KRİKO SİSTEMLERİ	4.320.557	3.624.594	1.606.531	-55,7
	TOPLAM	318.434.438	319.320.563	224.207.624	-29,8

Kaynak: TÜİK Verileri

2009 yılı Ocak-Aralık döneminde ithalat artış oranı açısından, ilk sırada 343 kat ile “seyyar dirençli vinçler” kalemi yer almış, bu kalemi %14,7 ile “hareketli kaldırma çerçeveleri ve şasisi straddle tipi olan ayaklı lastik tekerlekli taşıyıcılar” ve %2,2 ile “kara taşıtlarına monte edilecek kaldırıcılar” takip etmiş olup, diğer kalemlerin tamamının ithalatında düşüş gözlenmiştir.

Ülkelere Göre Sektör İthalatı - \$

SIRA	ÜLKE ADI	2007	2008	2009	2008-2009 Değişim (%)
1	ALMANYA	83.571.112	101.301.753	109.828.125	8,4
2	ÇİN HALK CUMHURİYETİ	15.127.188	26.252.033	37.809.384	44,0
3	FİNLANDİYA	6.842.332	20.720.810	14.724.790	-28,9
4	FRANSA	11.333.566	5.931.468	12.628.201	112,9
5	AVUSTURYA	31.997.290	27.963.309	10.074.463	-64,0
6	İTALYA	58.708.217	37.910.954	9.083.130	-76,0
7	İSVEÇ	8.016.642	4.543.995	4.999.339	10,0
8	HOLLANDA	7.963.709	9.408.058	4.580.721	-51,3
9	A.B.D.	12.170.764	16.117.367	3.253.267	-79,8
10	POLONYA	3.779.623	7.834.201	2.411.401	-69,2
11	SINGAPUR	635.353	2.180.681	2.171.689	-0,4
12	İSPANYA	13.105.533	10.443.246	1.854.759	-82,2
13	İNGİLTERE	6.901.101	7.629.343	1.640.901	-78,5
14	JAPONYA	29.409.458	24.035.738	1.220.666	-94,9
15	MALEZYA	622.265	800.739	891.830	11,4
16	SİRBİSTAN	0	0	711.555	-
17	ÇEK CUMHURİYETİ	4.744.596	2.248.562	621.756	-72,3
18	NORVEÇ	675.056	1.375.281	563.589	-59,0
19	DANİMARKA	774.588	213.560	535.926	150,9
20	GÜNEY KORE CUM.	358.914	1.428.253	476.583	-66,6
	DİĞER	21.697.131	10.981.212	4.125.549	-62,4
	TOPLAM	318.434.438	319.320.563	224.207.624	-29,8

Kaynak: TÜİK

2009 yılında sektör ürünleri ithalatımızda önemli yer tutan ülkeler arasında ilk üç sırayı Almanya (109,8 milyon \$), Çin (37,8 milyon \$) ve Finlandiya (14,7 milyon \$) almıştır.

2009 yılı ithalatımızda artış oranları esas alındığında; %150,9 ile Danimarka'nın ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Danimarka'yı %112,9 artış oranı ile Fransa ve %44 ile Çin Halk Cumhuriyeti takip etmiştir. En büyük düşüş ise %94,9 ile Japonya'da kaydedilmiştir.

DEĞERLENDİRME

2007 yılında 2 milyar dolarlık ciroya ulaşan vinç sektörü, küresel krizin etkisiyle hızla kan kaybetmeye başlamış, 2008'de %25 küçülerek 500 milyon dolarlık ciro kaybı yaşamıştır. Geçmiş yıllarda hızlı bir büyüme ivmesi kazanan sektörün 250 firma ile 5 bin kişilik bir istihdam sağladığı tahmin edilmektedir. Vinç sektörünün gerilemesinin ardındaki başlıca sebepler, satışlarda %1'den 18'e çıkan KDV oranı, azalan yatırımlar, altyapı çalışmaları ve inşaat sektöründeki durgunluktur. Özellikle toplu konut ve belediye projelerinin yatırımını daha düşük kapasiteli vinçlere yönlendirmesiyle sektörün gelişimi yavaşlamıştır.

AB ülkeleri ve ABD'ye baktığımızda, özellikle vinçlerin dünya devi sayılabilecek firmalar tarafından üretildiği, hatta güç birliği yapmak ve rekabeti azaltmak adına firma evliliklerinin yapıldığı görülmektedir. Bu evlilikler yapılırken hedef ülkelerdeki distribütör gücü, satış rakamları, teknik servis yeterliliği gibi konular da ön planda tutulmaktadır.

Ülkemizde sektörün yapısı incelendiğinde ise ağırlıklı olarak orta ölçekli ve atölye-fabrika arası yapılanmalar olduğu görülmektedir. Güç birliği bir yana, firma içindeki ortaklıkların zamanla bitmesi ve yeni bir imalatçı doğması ise sık yaşanan durumlardandır. Çok sayıda firmanın faaliyet göstermesi ise büyük bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Merdiven altı veya kayıt dışı olarak tanımlanan bazı firmalar sadece maliyete dayalı rekabet nedeniyle sektöre büyük zarar vermekte ve hem yurt içinde hem de yurtdışında imaj sorunu doğurmaktadır.

Bu tür makinelerin sadece bir şekilde üretebilmesi ihracat için yeterli olmamaktadır. Yurt dışında makine ihraç etmek için, ihalelere girmek, büyük projelerde yer almak gerekmektedir. İhalelere girebilmek için ise hedef ülkeden banka teminat mektubunu alınması gerekmektedir, söz konusu ülkelerde ticari bir organizasyon yoksa herhangi bir bankadan teminat mektubu almakta mümkün olmamaktadır. Özellikle kule vinç gibi özellikli ürünlerde, sadece temsilcilik, şube gibi ticari yapılanma da yeterli gelmemekte, alıcı yedek parça temininde geçecek süreye ve teknik servis desteğine yani marka gücüne bakarak ürün satın almaya karar vermektedir.

Ülkemizden kaldırma makinelerinde marka çıkması için, çeliği işlemek ve gelişmiş ülkelerden motor aksamı ithal etmekten öte, tasarıma, kapasite ve boyut oranına, nakliye maliyetine, ticari organizasyon, yedek parça ve teknik servis altyapısına dikkat edilmeli, güvenlik ve güvenilirlik konularında ileri derecede hassas olunmalı, diğer bir ifade ile, gerçek girişimcilerin Türkiye’de bu alanı fark etmeleri ve güçlü- dengeli yatırımlarla sektöre girmeleri için ciddi hükümet politikalarına ve desteğine de ihtiyaç olduğu göz ardı edilmemelidir.

Avrupa ve A.B.D.’de büyük üreticilerin küçük vinç ve makine gruplarının üretimini geliştirmekte olan ülkelere bırakıp, asıl gelirin ve devamlılığın olduğu kule vinç gibi spesifik ürünlerden geliştirmekte olan ülkeleri uzak tutmaya çalıştıkları fark edilmeli, geliştirmekte olan ülkelerde inşaat sektörünün önemi bilinmeli, inşaatın lokomotifinin de kule vinçler olduğunu görülerek pazarın büyüklüğü tüm strateji belirleyicileri tarafından takdir edilmelidir.

Globalleşme ile küçük bir köy haline gelen dünyamızda, sınır, mesafe ve boyut tanımayan ticaretin gelişim hızına bakıldığında, üretim ve lojistik sektörünün en önemli ihtiyaçlarından biri olan kaldırma ekipmanlarını üreten sektörün bu trende uygun olarak büyüyeceği aşıkardır. Ülkemizde sektörün çok çeşitli sorunlara rağmen ar-ge ve yeniliğe önem verdiği görülmektedir. Vinç üreticisi firmalarımız kamu tarafından sağlanan ar-ge desteklerinin de yardımıyla tasarladıkları yeni ürünler sayesinde pazar paylarını artırmaktadır. Bunlar arasında TÜBİTAK tarafından ödüle layık görülenlerin olması ayrıca ümit vericidir.

Avrupa Birliği’nde 13 ülkenin vinç üreticileri kar amacı gütmeyen bir kuruluş olan FEM (European Federation of materials handling) çatısı altında örgütlenmişlerdir. 160.000’den fazla çalışanı istihdam eden 1.000’den fazla FEM üyesi firma dünya toplam üretiminin yarısından fazlasını kapsamaktadır. Ülkemizi İSDER’in temsil ettiği FEM’in 2010 yılı buluşmasının ise İstanbul’da gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

Kaynaklar

- Türkiye İstatistik Kurumu
- International Trade Center(ITC) www.trademap.org
- European Federation of Material Handling (www.fem-eur.com)
- Kule Vinç Sektör Raporu 2009